

**ТЕКСТИЛНОЈ ИНДУСТРИЈИ
НЕОПХОДНА
ВЕЋА ПОДРШКА
ЗА РЕЦИКЛИРАЊЕ ОТПАДА**

ПРЕДУЗЕТНИК 85

Текстилној индустрији неопходна већа подршка за рециклирање отпада

Развојна агенција Републике Српске у оквиру активности у пројекту „Унапређење циркуларности у текстилним и модним ланцима вриједности“ – TEX-DAN, одржала је 31. јануара 2025. године радни састанак у Бањалуци.

На радионици су присуствовали представници Министарства привреде и предузетништва Републике Српске, које је стратешки придружени партнер у пројекту, Привредне коморе Републике Српске и Технолошког факултета у Бањалуци.

Руководилац Одјељења за стратешко планирање развоја МСП и предузетништва у РАРС Марица Берић представила је реализоване али и наредне активности у оквиру пројекта као што је израда пилот програма кроз „Living lab“ концепт. За провођење пилот програма Развојна агенција Републике Српске изабрала је дизајн.

Она је нагласила да су највећи изазови ниска свијест крајњих потрошача о значају рециклаже, проблем прикупљања отпада, потреба за унапређењем политика и бољом транснационалном сарадњом.

Присутни су истакли да проблем рециклаже постоји у свим индустријама, али је најизраженији у текстилној индустрији. Указано је да предузећа морају добити већу подршку институција, те да је неопходно убрзати доношење законских оквира. Учесници састанка су се сагласили да је неопходно унаприједити стратегије за циркуларну економију, нарочито у области текстилне индустрије.

Професорица Технолошког факултета у Бањалуци Драгана Грујић истакла је да је тренутно највећи проблем у циркуларној економији у текстилној и модној индустрији недостатак система за сортирање отпада за рециклажу.

Она је представила рад на биоeкономској одјећи, односно кориштење екстраката из отпада воћа и поврћа за стварање нових вриједности у текстилној индустрији, те предложила да РАРС, поред дизајна, у провођење пилот програма уврсти и биоeкономску одјећу.

Александра Михајловић, секретар Удружења текстила, коже и обуће у Привредној комори Републике Српске навела је да је број текстилних предузећа у Републици Српској смањен и да је слабо развијена домаћа текстилна индустрија.

Договорено је да се настави са активностима у оквиру пилот пројекта, те да се успостави сарадња са заинтересованим предузећима ради боље примјене одрживих рјешења у пракси.

Прилика за извоз на кинеско тржиште

Развојна агенција Републике Српске и Привредна комора Републике Српске, у сарадњи са Центром за мала и средња предузећа ЕУ, организовале су половином фебруара бесплатну радионицу за мала и средња предузећа заинтересована за извоз на кинеско тржиште.

Током радионице учесницима су пружене практичне информације и представљени корисни алати за успјешно пословање у Кини. Анализирани су конкретни примјери, идентификовани најчешћи изазови с којима се суочавају мала и средња предузећа и дате препоруке за ублажавање ризика и максимализацију пословних прилика.

Улазак на кинеско тржиште представља значајан изазов чак и за најискусније извознике. Идентификација одговарајућих малопродајних канала, разумијевање сложених царинских прописа и изградња поузданих односа са кинеским партнерима само су неки од аспеката који могу закомпликовати процес.

Према ријечима Александра Вуковића, руководиоца Одјељења за подршку развоју предузећа и предузетништва у Развојној агенцији Републике Српске, Кина је једно од највећих и најбрже растућих тржишта на свијету које нуди огромне могућности за мала и средња предузећа. Међутим, улазак на ово тржиште захтијева темељне припреме, добро разумијевање регулатива и адекватне пословне стратегије.

„За мала и средња предузећа из Републике Српске, кинеско тржиште отвара прилике посебно у секторима као што су пољопривреда и прехранбена индустрија, иновативна производња, ИКТ и производи високе додатне вриједности. Многа наша предузећа производе висококвалитетне производе који могу пронаћи своје мјесто на овом захтјевном тржишту, а уз адекватну подршку могу успјешно савладати регулаторне изазове и успоставити дугорочне трговинске односе“, рекао је Вуковић.

**Interreg
Danube Region**

**Co-funded by
the European Union**

Danube4SEcosystem

Припрема се пилот програм и стратегија развоја друштвеног предузетништва

Представници Развојне агенције Републике Српске учествовали су 22. јануара 2025. године на онлајн састанку организованом поводом прве године имплементације пројекта Danube4SEcosystem. Овај догађај окупио је partnere из девет земаља Дунавске регије као и представнике Дунавског регионалног програма.

На састанку је било ријечи о постигнутим резултатима пројекта током прве године имплементације, при чему је сваки од партнера представио резултате пројектних активности. Развојна агенција Републике Српске је посебно истакла рад на припреми онлајн каталога примјера најбоље праксе сарадње друштвених предузећа и јединица локалне самоуправе у земљама учесницама у пројекту, организацију догађаја дијалог о политикама и радионицу преноса знања који су одржани крајем октобра прошле године у Бањој Луци, те наредне активности на провођењу пилот програма у Републици Српској, односно припреми стратегије развоја друштвеног предузетништва.

Пројекат Danube4SEcosystem има за циљ јачање локалних политика које подржавају друштвена предузећа широм Дунавске регије. Финансиран кроз ЕУ Дунавски регионални програм, помаже у стварању инклузивнијег и динамичнијег тржишта рада. Овај пројекат представља значајан корак ка развоју друштвене економије и доприноси одрживом развоју у земљама Дунавске регије.

**Interreg
Danube Region**

**Co-funded by
the European Union**

Danube4SEcosystem

Оснаживање жена у руралним заједницама

У циљу економског јачања незапослених жена у руралним заједницама Центар за одговорну демократију „Луна“ из Рудог основао је 2020. године општу пољопривредну женску задругу „Креативна визија“. Задруга се бави производњом домаћих сокова, џемова и мармеладе од јабука, ароније, малина, шипурка и јагода. Своје производе пакује у амбалаже од 0,2l, 0,75l и 210 g. Сви производи се припремају по традиционалној рецептури без адитива и конзерванаса, уз додатак савремене компоненте кроз пастеризацију производа којом је омогућена њихова стандардизација.

Ради подизања засада ОПЖЗ „Креативна визија“ је од општине Рудо узела у закуп парцелу од 5 ha и засадила саднице шипурка на 1 ha. Након што је отказан закуп у условним просторијама Пољопривредне задруге Увац-Рудо, ово друштвено предузеће је од општине Рудо закупило стару жељезничку станицу Увац.

Свака куповина производа овог друштвеног предузећа директно помаже женама из руралног подручја, што потврђује њихов слоган „Сваком куповином помажете вриједни рад жена са села, окупљених у општу женску задругу „Креативна визија“.

ОПЖЗ „Креативна визија“ пружила је прилику вриједним женама са села које се суочавају са тешком економском ситуацијом да раде и живе од свог рада. Оснивање задруге поред економског има и социјални значај јер задружно чланство представља женска популација у циљу јачања женског предузетништва.

Да би покренули производњу у одрживом капацитету за производњу сокова, џемова и намаза ОПЖЗ „Креативна визија“ потребна су средства за набавку амбалаже, сировина, за израду одвода за отпадне воде, адаптацију простора, за довод воде на плантажу шипурка, набавку органског ђубрива за прихрану, ангажовање агронома, ангажовање технолога. У првој фази би било довољно 30.000 KM што би Задрузи омогућило да квалитетно настави са радом.

Заједничка сарадња жена са села, НВО, друштвеног предузећа и локалне заједнице у процесу развоја друштвеног предузетништва у Републици Српској може послужити као примјер добре праксе другим земљама Дунавске регије.

Сертификована три инструктора за обуку ментора на радном мјесту

Развојна агенција Републике Српске уз подршку Јапанске агенције за међународну сарадњу (JICA) наставља са јачањем система менторинга за мала и средња предузећа у републици Српској. Након успјешне сертификације 71 ментора и 10 тренера ментора, те реализоване менторинг услуге у 78 предузећа широм Српске, током фебруара и марта настављена је теоријска и практична обука три инструктора ментора за обуку на радном мјесту.

„Захваљујући подршци JICA и колега из Србије стварамо предуслове за успостављање самоодрживог система за пружање менторинг услуге привредним субјектима у Републици Српској. Након обуке ментора и наших тренера ментора, сада смо завршили и едукацију властитих инструктора ментора, како за теоријску тако и за практичну обуку на радном мјесту, односно у самом предузећу“, каже представник Развојне агенције Републике Српске Мићо Станојевић, који је и један од тренера и учесника обуке.

Током обуке, на којој су учествовала три тренера ментора, кандидати су стекли неопходна знања и вјештине за вођење практичне обуке за менторе.

„Током обуке стекли смо потребна знања о вођењу практичне обуке ментора, укључујући управљање ОЈТ процесом, давање повратних информација и подршку менторима у њиховом професионалном развоју. ОЈТ тренер инструктора Драгана Белензада је посебан акценат ставила на промоцију филозофије и принципа стандардизованог менторинг процеса, који омогућава ефикасније решавање изазова са којима се сусрећу мала и средња предузећа“, истакао је Мићо Савановић, учесник обуке.

Иновативним рјешењима до боље здравствене услуге

„Развој и производња медицинског средства класе I – Електрично управљана гинеколошка столица“ нови је производ бањалучке фирме Bawariamed d.o.o. која је једна од водећих компанија у Босни и Херцеговини у производњи, продаји и одржавању медицинских средстава. Фирма је основана 2001. године.

„У Босни и Херцеговини није било произвођача гинеколошких столица. Медицински радници користе старије, углавном механичке, производе из ове категорије, који не пружају квалитетну услугу, поготово лицима са инвалидитетом и посебним потребама. На тржишту су доступни производи страних произвођача, по цијенама високим за стандард и куповну моћ у нашој земљи, па тако ријетки имају савремене гинеколошке столице. Размишљајући као колектив који већ 20 година потпомаже здравство, питали смо се како производе из поменуте категорије учинити доступнијим нашем тржишту. Ту се јавила идеја о производњи гинеколошке столице као нашег домаћег производа, који би по квалитету био еквивалентан европским, али цијеновно приступачнији. Одлучили смо парирати највећим произвођачима из ове области, а у нечему такође бити бољи и иновативнији“, кажу у овој компанији.

Кроз пројекат су запослили потребан стручни кадар, израдили потребну техничку документацију, набавили програме и алате за пројектовање и израду позиција, имплементирали одговарајуће стандарде и промовисали производ.

Укупна вриједност пројекта је 193.829,45 КМ, од чега је С2С фонд обезбиједио 58.574,77 КМ бесповратних средстава, а остало је властити капитал компаније.

Захваљујући пројекту, ова фирма не само да је покренула производњу већ је и добила могућност извоза, а најважније је да је побољшала квалитет здравствене услуге у БиХ.

„Захваљујући подршци С2С фонда успјели смо привести овако значајан пројекат крају, поготово у тешким епидемиолошким условима, те отворити нове могућности за развој и напредак“, истичу у Bawariamed.

Challenge to Change 2.0 програм успостављен је захваљујући средствима Шведске агенције за међународни развој и сарадњу – Sida/Амбасаде Шведске у Босни и Херцеговини. Пројекат су реализовале Сарајевска регионална развојна агенција СЕРДА и Развојна агенција Републике Српске – РАРС. Партнер у пројекту био је и регион Остерготланд – Источна Шведска.